

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 08 stycznia 2024 r.
znak sprawy: DPB.bk.543.144.2023
telefon: 22 623 12 34
e-mail: sekretariat.dpb@minrol.gov.pl

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes

Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: odstąpienia od nakładania na rolników sankcji i niewystawiania decyzji odmowy wypłat do ekoschematów

Szanowny Panie Prezesie,

odpowiadając na pismo w sprawie wniosku o odstąpienie od nakładania na rolników sankcji i niewystawiania decyzji odmowy wypłat do ekoschematów, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Na wstępie należałoby zwrócić uwagę, że podstawy prawne przyznawania wsparcia unijnego dla rolników na lata 2023-2027 zostały ustanowione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 (1), które wchodzi w skład pakietu aktów prawnych implementujących reformę WPR na lata 2023-2027. Reforma ta objęła wszystkie główne instrumenty WPR, wprowadzając szereg znaczących zmian, w tym m.in. w systemie płatności bezpośrednich, wprowadzając np. ekoschematy. Należy podkreślić, że wszystkie państwa członkowskie zobowiązane są do wdrożenia nowych rozwiązań w ramach WPR, w tym ekoschematów, które jednak są dobrowolne dla rolnika. W tym kontekście należy zauważyć, że art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116 (2), nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia przepisów niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony

interesów finansowych Unii, odnoszących się w szczególności do nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar. Jednocześnie, zgodnie z ust. 5 ww. rozporządzenia 2021/2116, stosowne kary powinny być proporcjonalne, a ich wymiar powinien być uzależniony od wagi, skali i trwałego charakteru lub powtarzalności wykrytej niezgodności. Przepisy unijne nie przewidują możliwości odstąpienia od nakładania kar, w tym np. z uwagi na pierwszy rok wdrażania danej interwencji, np. ekoschematów.

Przy opracowywaniu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dążyło do ograniczenia obciążenia administracyjnego i zapewnienia uproszczenia w tych elementach, gdzie było to możliwe.

W tym kontekście oraz wychodząc naprzeciw uwagom zgłaszanym w odniesieniu do ekoschematów warto zaznaczyć, że w 2023 r. wprowadzono uproszczenia dla rolników, które miały ułatwić realizację praktyk. Do takich uproszczeń należało m.in. umożliwienie złożenia kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, oświadczenia o wykonaniu praktyki Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji, jak również praktyki Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbrygowo, jeżeli rolnik nie mógł wykonać zdjęcia geotagowanego. Oświadczenie należało złożyć w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku (jeżeli praktyka była wykonana przed dniem złożenia wniosku) lub 14 dni od dnia wykonania praktyki, jednak nie później niż do dnia 7 listopada roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności (jeżeli została ona wykonana po dniu złożenia wniosku. Należy mieć na względzie, że spełnienie ww. warunku jest podstawą kwalifikowalności w ramach ww. praktyk.

Niemniej jednak, w przypadku gdy rolnik zadeklarował ww. praktyki, a niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby, uniemożliwiły mu zastosowanie nawozów, powinien zgłosić do Agencji wystąpienie tzw. siły wyższej. Wówczas rolnik powiadamia Agencję o zaistnieniu takich okoliczności i składa dowody potwierdzające ich wystąpienie. W przypadku potwierdzenia przez Agencję wystąpienia siły wyższej (każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie) nie stosuje się kar. Co do zasady ustalenie, czy dana sytuacja jest siłą wyższą czy nie, zależy od tego w jakich konkretnych okolicznościach doszło do danego zdarzenia,

a więc czy w tych okolicznościach to zdarzenie było nadzwyczajne i nieprzewidywalne, i których następstw nie można było uniknąć mimo zachowania należytej staranności.

Jednocześnie informuję, że rozważa się wprowadzenie możliwości weryfikacji realizacji ww. praktyk poprzez składanie oświadczenia o wykonaniu ww. praktyk również w kolejnych latach wdrażania ekoschematów, w sytuacji jeżeli rolnik nie będzie mógł wykonać zdjęcia geotagowanego.

Ponadto, znowelizowane zostało rozporządzenie w sprawie ekoschematów (3), w którym wprowadzono rozwiązania, polegające na umożliwieniu rolnikom złożenia oświadczenia o posiadaniu zwierząt, które nie zostały oznakowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Dzięki temu zwierzęta wskazane w oświadczeniu należące do gatunku: jeleń szlachetny, daniel, lama, alpaka, osioł i muł, mogą zostać uwzględnione przy wyliczaniu obsady zwierząt, której spełnienie jest wymogiem w przypadku praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Wprowadzone zostały także przepisy epizodyczne na 2023 r., które ułatwiły dostęp do ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, w pierwszym roku wdrażania. Wydłużony został termin, do którego powinien zostać opracowany przez rolnika plan nawozowy – z 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności, na dzień 30 września 2023 r. Oprócz tego, w związku z wnioskami wpływającymi do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz uwzględniając, że została opublikowana ustawa o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych (4), uzupełniono przepisy rozporządzenia w sprawie ekoschematów (3) o możliwość wykorzystania produktu pofermentacyjnego na potrzeby realizacji praktyk: Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji oraz Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo.

Ponadto, w przypadku praktyki Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji wskazano, że punkty za realizację praktyki mogą być przyznawane również w przypadku zastosowania pomiotu ptasiego.

Odnosząc się z kolei do kwestii terminowego złożenia oświadczenia o zapewnieniu wypasu lub wybiegu krowom mamek w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia dobrostanowego (5), rolnicy wnioskujący o przyznanie płatności dobrostanowej w związku z realizacją praktyki zapewnienia wypasu w ramach wariantu Dobrostan krów mamek, utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan krów mlecznych oraz Dobrostan opasów, są zobowiązani do złożenia rejestru wypasu albo oświadczenia o zapewnieniu wypasu w terminie od dnia 1 października do dnia 7 października roku, w którym złożyli wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej. W związku z tym, że w 2023 roku, 7 października przypadał w sobotę, termin ten, zgodnie z obowiązującymi przepisami (5) upłynął w poniedziałek 9 października.

W przypadku rolników, którzy nie dostarczyli rejestru wypasu albo oświadczenia o zapewnieniu wypasu we wskazanym terminie albo przekazali niekompletny rejestr wypasu, to zgodnie z § 6 ust. 5 rozporządzenia (5) kierownik biura powiatowego Agencji wzywa ich na piśmie do dokonania tej czynności lub uzupełnienia tego rejestru w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że rolnicy dokonali już tej czynności lub uzupełnili już ten rejestr. Jeżeli w wyżej wspomnianym terminie rolnicy poprawnie uzupełnią brakujące dokumenty, nie zostanie im odmówione przyznanie płatności dobrostanowej i nie zostaną nałożone z tego tytułu sankcje/kary.

Jednocześnie, uprzejmie informuję, że w odniesieniu do praktyki zapewnienia wybiegu w ramach wariantu: Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan krów mlecznych oraz Dobrostan opasów, zgodnie z rozporządzeniem dobrostanowym (5), potwierdzeniem jej realizacji jest złożenie przez rolników kierownikowi biura powiatowego Agencji rejestru wybiegu albo oświadczenia o zapewnieniu wybiegu w terminie od dnia 15 marca do dnia 21 marca roku następującego po roku, w którym złożyli wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej. W przypadku, gdy rolnik nie dostarczył rejestru lub oświadczenia w tym terminie, kierownik biura powiatowego Agencji również wezwie rolnika do ich dostarczenia (§ 7 ust. 4 rozporządzenia dobrostanowego (5)).

Odnośnie uzupełniania danych w systemie IRZ w zakresie rejestrowania bydła przeznaczonego do opasu, biorąc pod uwagę sygnały napływające od organizacji rolniczych oraz otrzymane od Agencji dane o sposobie rejestrowania bydła przeznaczonego do opasu przez rolników ubiegających się o przyznanie płatności w ramach Dobrostanu opasów, uprzejmie informujemy, że obecnie w tej sprawie procedowana jest nowelizacja rozporządzenia dobrostanowego, która została przekazana do konsultacji publicznych z prośbą o przesyłanie ewentualnych uwag do dnia 5 stycznia br.

Odnosząc się do kwestii częstych zmian i nowych wymogów w zakresie innych płatności bezpośrednich (poza ekoschematami), jak wskazano we wstępie, podstawy prawne przyznawania wsparcia unijnego dla rolników na lata 2023-2027 zostały ustanowione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 (1), które wchodzi w skład pakietu aktów prawnych implementujących reformę WPR na lata 2023-2027. Niemniej jednak należy zauważyć, że większość realizowanych w 2023 r. instrumentów wsparcia bezpośredniego stanowi kontynuację wsparcia stosowanego do 2022 r. Wprowadzone na 2023 r. zmiany, nie wynikające z przepisów UE, polegały m.in. na: zniesieniu redukcji płatności - tzw. capping, zwiększeniu limitu powierzchni w ramach płatności redystrybucyjnej i płatności dla młodych rolników, zmniejszeniu - w wybranych województwach - minimalnego progu w odniesieniu do płatności do bydła i płatności do krów. Dodatkową zmianą, w związku z trudnościami związanymi z pierwszym rokiem wdrażania PS WPR, było wprowadzenie, w trakcie trwania kampanii, płatności dla małych gospodarstw.

Jednocześnie, przeprowadzone zostały liczne działania w celu zapewnienia rolnikom dostępu do informacji o zmianach oraz umożliwienia jak najlepszego skorzystania z dostępnego wsparcia. Mianowicie, przygotowane zostały broszury informacyjne, przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną oraz szereg szkoleń zarówno dla doradców jak i rolników. Ponadto, wyjątkowo w kampanii 2023 r., rolnicy mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy ośrodków doradztwa rolniczego przy wypełnianiu wniosku o przyznanie płatności.

W przepisach obowiązujących od 2023 r. przewidziano również szczególne rozwiązanie umożliwiające dokonanie zmian we wniosku o przyznanie płatności w przypadku, gdy Agencja poinformowała rolnika o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów. W takiej

sytuacji, rolnik może zmienić wniosek do dnia 15 września bez ponoszenia negatywnych konsekwencji takiej zmiany.

Dodatkowo, aby zapewnić rolnikom więcej czasu na przygotowanie wniosku, czy zmian do wniosku w kampanii 2023 r., wydłużony został termin składania wniosków i termin zgłaszania zmian do wniosku.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.),
- (2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.),
- (3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 493 i 1926),

- (4) ustawa o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1597),
- (5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz.U. poz. 797, poz. 1795).